

Prekenverkstedet

Den Norske Israelmisjon

<http://www.israelmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

17. søndag i treenighetstiden – 20. september 2015

Prekentekest: Luk. 7,11-17

Lesetekst I: 1.Kong. 17,17-24

Lesetekst II: 1.Kor. 15,35-45

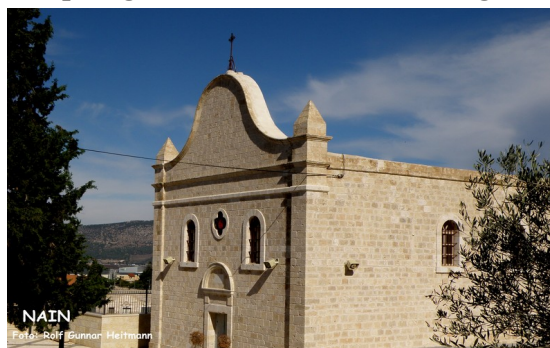
Tragedie, Trøst, Tro og Tjeneste

Den forunderlige og gripende fortellingen om gutten i Nain som fikk livet tilbake – og hans sørgende og omsorgsfulle mor – kan oppsummeres i 4 T-er: Tragedie, Trøst, Tro og Tjeneste.

Men først litt geografi: Jesus er på vei fra Kapernaum der han, uten nærkontakt, har helbredet den dødssyke sønnen til en ikke-jødisk offiser. Historien gjentar seg, ennå mer dramatisk, i Nain. Nå dreier det seg om en jødisk mor og hennes sønn. Gutten er virkelig død. I Bibelen er denne landsbyen ved foten av Taborfjellet bare nevnt i forbindelse med denne hendelsen. Helt uvesentlig var trolig likevel ikke byen. Den hadde byport, selv om det ikke

er funnet rester etter noen bymur. Byporten kan beskrive en åpning mellom husene der hovedgata gikk. Arkeologene har funnet et hus i Nain fra tidlig romersk tid. Huset og de som bodde der ble brent. Det spekuleres i om dette kan ha sammenheng med den jødisk-romerske krig 66-70 e.Kr., og at dette var en jødisk familie som ble straffet av de romerske myndighetene. Selv om det i dag finnes ruiner av en bysantinsk kirke i byen og et fransiskansk kapell fra ca 1880, kjenner de fleste av landsbyens arabiske befolkning lite til hendelsen for 2000 år siden.

Tragedie

Vi møter en dobbel tragedie i teksten. Det er ikke bare ett dødsfall. Også far er død. Å være enke i Israel var ikke enkelt. Familiens forsørger var borte. Derfor hører vi om den fattige enken som ved tempelkisten gir av sin fattigdom, alt hun eier: Noen få øre (Luk. 21,1-4). Fattigdom ble ofte resultatet for enker. For barnløse enker var det også restriksjoner på nytt ekteskap utenfor familien (5.Mos.25,5ff). Normalt skulle en barnløs enke gifte seg med sin ugifte manns bror. Men vi hører

ikke noe om en slik svoger. Dessuten hadde enken en sønn.

Den andre tragedien er derfor sønnens død. Det er selvsagt smertefullt for enhver mor å miste sitt barn, særlig når dette var hennes eneste barn. Men tapet hadde også praktisk-økonomiske implikasjoner og bekymringer: Sønnens ansvar var å sikre familiens fremtid. Nå var også han borte, og på vei ut byporten. Porten til døden. Til gravplassen.

Trøst

Jesu kjærlighet og omsorg, demonstrert i ord og handling, blir denne kvinnens trøst, håp og fremtid. Ordene er enkle: «Gråt ikke!» Handlingen er like enkel, men likefullt farlig: Han legger hånden på båren. Han kunne jo komme til å berøre den døde, og dermed etter jødiske forskrifter gjøre seg selv uren. Men han som er Herre over liv og død trenger ikke ta slike hensyn. Ved hans ord skapes nytt liv: «Stå opp!» Livets tilbakevendelse uttrykkes ved at gutten selv begynner å snakke. Ordet er tegnet på liv.

Hendelsen i Nain er likevel langt mer enn et nærmest utrolig, og ikke minst uforklarlig mirakel. Hendelsen er et vitnesbyrd om Jesus og en bekreftelse av hans messianitet. Fortellingen har nemlig et forbilde og en forløper i GTs vitnesbyrd om enken i Sarepta. Det er også søndagens lesetekst (1. Kong.17,17-24). Parallellene er mange. Hun er fattig; eier ikke en eneste brødleiv, og det tomt for både mel og olje. Hvor møter profeten henne? Ved byporten. Likevel er det hendelsen etter underet med «Sareptas krukke» som gir et viktigere forbilde. Enkens sønn blir syk og dør. Med ord og bevegelser roper profeten til Herren: «La livet vende tilbake!» Slik Jesus ga sønnen tilbake til enken i Nain, slik bar også Elia barnet tilbake til Sareptas enke. Neppe tilfeldig parallell. En tilsvarende historie gjentar seg ved Elia sin etterfølger, Elisja (2.Kong.4).

Profeten Elia er enestående i Israels historie. Han døde nemlig ikke, men ble løftet opp til himmelen i en ildvogn (2.Kong.2). Derfor skal Elia ifølge jødisk tradisjon komme igjen og varsle Messias sitt komme. Når folket – og disiplene – er vitne til Jesu gjerninger, er det ikke til å undres over at de tenker at han må være den tilbakevendte Elia. «En stor profet er oppreist blant oss», sier de (v.16). Og like etter (v.18ff) reiser døperen Johannes spørsmålet fra sin fengselscelle: «Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?» Det er ikke uten videre sikkert at Johannes tenkte på Jesus som Messias. Kanskje like gjerne var han forløperen Elia. Men i den påfølgende talen viser Jesus, med henvisning til profetiske vitnesbyrd, at forløperen til Messias alt har kommet. Det er Johannes døperen selv, han som omtales som «mer enn en profet» (v.26f)

I Nain fremstår derfor Jesus som oppfyllelsen og konkretiseringen av den messianske forventning, og vel så det. Han er den som bringer trøst til sørgende, gir håp til de fortvilte og liv til de døende, han som selv til slutt skal reises opp av graven som et vitnesbyrd om at livskraftene seirer over dødskraftene.

Tro

Troen skapes i møte med Jesu ord og Jesu handling. Men troen er også en re-aksjon og re-spons. En ny handling og et gjensvar. I vår tekst uttrykkes dette gjennom tre stikkord, som på mange måter er den levende tros kjennetegn:

- *Ærefrykt*. Holdningen til livets fyrste endres. Gud er ikke den som skal kommanderes eller defineres ut fra vårt ønske, vår filosofi eller våre behov. Når Gud handler, er han suveren. Når han taler, skjer det med autoritet. Vi må bøye oss for hans ord og hans handling, enten det passer oss eller ikke. Ære og frykt passer nødvendigvis ikke sammen. Her handler det ikke om en frykt i betydningen redsel som driver oss bort fra Gud, men om en gudsfrykt som trekker oss mot Gud. Derfor gir vi Gud ære.
- *Lovprisning*. Lovprisningen er den nødvendige konsekvens av ærefrykt. Den som trekkes mot Gud, vil også lovprise ham for hans gaver, velsignelse og nåde. Han viser medynk, tar imot og legger sine hender på oss (jfr. teksten). Derfor kan vi ikke annet enn takke og lovprise ham
- *Bekjennelse*. Den nye tro og overbevisning fører også til en erfaring og bekjennelse: Gud er

iblant oss. I vår tekst uttaler folket at «Gud har gjestet sitt folk» I lys av Jesu oppstandelse vet vi at Gud er mer enn en gjest. Han har slått opp sitt telt blant oss (Joh.1,14), bor hos oss og vandrer med oss. Det tror og erfarer vi.

Tjeneste

Teksten avsluttes med en konstatering: Ordet om Jesus spredte seg i hele Judea (eller Jødeland – det antas vel at det første nådde ut i Galilea). For oss handler dette om mer enn historisk konstatering. Det er en utfordring og kall til fortsatt ryktespredning. Det gode ryktet om at Messias er kommet er komet for å bli, og for å deles.

Dette ryktet har snart nådd til jordens ender og til alle folkeslag. Fortsatt er det bare et par promille av Israels jøder som kjenner ryktet og Jesus som Messias. Derfor har kirken fortsatt et oppdrag i møte med det jødiske folk: La ordet om deres Messias bli kjent og trodd.

Lukas, som den eneste av evangelistene, har med en lignelse av Jesus om en enke som krever sin rett av dommeren (Luk.18,1-8). Hun virker nokså pågående for å oppnå det hun har rett på og er blitt lovet. Jesus bruker denne kvinnen som et eksempel på Guds forhold til sitt utvalgte folk: «Skulle ikke Gud hjelpe sine utvalgte til deres rett, de som roper til ham dag og natt? Er han sen med å hjelpe dem? Jeg sier dere: Han skal sørge for at de får sin rett, og det snart».

Det er løftet til Israel, og en sterk motivasjon for oss til å minne Israel på Guds løfter og løftenes bekræftelse i Jesus Messias.

Rolf G. Heitmann

Generalsekretær i Den Norske Israelsmisjon

rolf@israelsmisjonen.no